

גיליון

אשריכם ישראל

מאמרים וסיפורים אקטואליים
משיחותיו וכתביו של מגיד המישרים

הרב שמעון גוטסמן שליט"א

גיליון מנחם-אב תשפ"ג

תוכן המאמרים:

מאחורי הפרגוד - עמ' ג'

מאמר חיזוק באמונה והשגחה פרטית

מה רצה ממני הראש ישיבה? - עמ' ט'

מאמר שנכתב בעקבות בקשתו של הצדיק מירושלים

שאלות ותשובות עם בני הישיבות - עמ' י"א

מבחר תשובות לשאלות ששאלו בני ישיבות

הכל טוב - עמ' י"ד

מאמר חיזוק לכל יהודי

קו השיחות והחיזוקים: 077-260-9134

לתרומות, לתגובות, להזמנת הרצאות ולרכישת הספרים
ניתן להתקשר: 08-9743208 \ 0527608955

ניתן לקבל את הגיליון בדוא"ל: 089743208A@gmail.com

מאחורי הפרגוד

מסימני ערב הגאולה

חכמים יחשבו אצלם ככלב מת המסריח. והם לא יעשו טובות לתלמידי חכמים, והאנשי חיל ויראי חטא יסובבו מעיר לעיר ולא יחוננו, והערב רב לא יתנו להם אלא מעט דבר קצוב שאינו מספיק אפילו לחיי שעה. וכל החכמים ואנשי חיל ויראי חטא יהיו בצער דחוק ויגון. ויחשבו ככלבים. והערב רב יהיו עשירים ויחיו בשלוח וחדוה בלי צער ויגון כלל, והם יהיו גזלנים ובעלי שוחד כשידונו את העם, ועליהם נאמר היו צריה לראש" (מובא בספר קץ מגולה ח"ב עמ' קא).

רבינו הרמח"ל ז"ל (דעת תבונות ס"י קסו) האריך לבאר שמכיוון שכל עיקר תכלית הגלות היא לגלות יחודו יתברך, לכן לפני ביאת המשיח שהוא סוף הגלות והזמן לגלות יחודו בבהירות, ישנה הנהגה נסתרת שכאילו אינה מיוסדת על שכר ועונש, שנראה כאילו צדיק רע לו באופן נורא, ולהיפך רשע וטוב לו באופן מיוחד, וכל התכלית בזה היא שיגיע שליטת הרע עד תכליתה. ואז כשתגיע השעה לבער הרע, ע"י הנהגה זו יתגלה יחודו יתברך באופן מיוחד (מובא בספר קץ מגולה שם עמ' כט). לפני הגאולה הטומאה שולטת עד הסוף, עד שיש חושך מוחלט, ומרגישים שהשי"ת ממש מתחבא "מאחורי הפרגוד", וזאת בכדי שכאשר תגיע הגאולה יהיה ניכר אור השגחת השם בצורה הכי חזקה, כאשר דווקא מתוך חושך מוחלט נגיע לאור עצום ביותר.

כסף למכונת כביסה

כאמור, לכל אברך העמל על התורה יש אוסף ענק של סיפורים מופלאים, איך השם יתברך משגיח על עמלי התורה באופן מיוחד, ומידי פעם רואים ניסים של ממש בכלכלת הבית. הניסים הללו נותנים לנו כוח להחזיק מעמד גם בימים

אחיי ורעיי היקרים, כל כך כואב לשמוע את דיבורי השנאה וההסתה כנגד לומדי התורה, וכמה שידענו שלפני הגאולה החוצפה תגדל, "חכמת סופרים תסרח ויראי חטא ימאסו" (משנה סוף סוטה), עדיין לא חלמנו שזה יהיה עד כדי כך כל כך גרוע, אבל מצאתי בזה נחמה גדולה, כי אם הצרות של ערב הגאולה כל כך גדולות באותה מידה גם ישועות הגאולה יהיו גדולות ביותר בבחינת "עין לא ראתה אלוקים זולתך יעשה למחכה לך". וכמו שאנו מבקשים מהקב"ה "שמחנו כימות עניתנו", תשמח אותנו באותה רמה שסבלנו בגלות, וכיון שהגלות הייתה כל כך קשה אנו מצפים שהגאולה תהיה נפלאה בהתאם...

לטובת קוראינו היקרים אספר עוד מעט כמה סיפורים מופלאים ביותר, בבחינת "טיפה מן הים" ממה שיכול כל אברך השוקד על התורה לספר על נסים ונפלאות אותם חווים כל הזמן בכלכלת הבית, שזה דבר הצריך חיזוק לעת כזאת בה רודפים כל כך את עולם התורה, ואף שאינני מתעלם מהקשיים הכלכליים שהם מנת חלקם של עמלי התורה, הרי שזה מעודד לראות מידי פעם בפעם "חיוכים משמים", להזכיר לנו שהקב"ה משגיח עלינו באופן מיוחד. אך לפני הסיפורים אצטט לכם שני ציטוטים קצרים מדברי רבותינו זיע"א, ממה שהתבטאו על תקופתנו, והדברים מעודדים ומחזקים. מרן רבי אלחנן וסרמן זצ"ל הי"ד הביא את דברי הזוהר הקדוש (רעיא מהימנא פר' נשא קכ"ה ע"ב) והנה תרגום הדברים בקצרה: "תלמידי החכמים יהיו בגלות אצל הערב רב. והערב רב יהיו הרועים של עם ישראל, וחכמת סופרים תסרח עד שהתלמידי

חדשה והציעו לו משהו טוב במחיר 950 ש"ח, כסף מיותר לא היה לו, אך היה אצלו בדיוק סכום כזה השמור להפקדה בבנק בעוד מספר ימים, ובלית בירה הוא נתן את הסכום הזה לחנות מוצרי חשמל ממנה רכש מכונה באופן מיידי. עברו כמה ימים ואבא זקוק לכסף להפקדה דחופה בחשבון. והנה לפתע מתקשר אח של אבא שלי אשר אינו שומר מצוות ומספר שאחות אשתו נפטרה ומחפשים מישהו שיאמר עליה קדיש, ואף שיש להם חתן חרדי, הם מעדיפים לבקש מאבא שלי שהוא יאמר קדיש עליה בתשלום, והם סיכמו על המחיר 300 ש"ח לחודש. והנה באותו היום בו היה אבי זקוק להפקיד 950 ש"ח בחשבון מתקשר אח שלו ומבשר שהרגע הוא העביר לחשבוננו תשלום "על החשבון", וכמה הסכום שהועבר? 950 ש"ח! וזה ממש פלא פלאות, דבר ראשון, הוא היה אמור לשלם רק בסוף החודש ולא כבר בתחילתו, דבר שני, הוא לא היה אמור לשלם מראש על כמה חודשים, ועוד בדיוק סכום כזה מוזר, הרי אם הוא רצה לשלם על כמה חודשים שישלם בסכום עגול, כגון 600 או 900 או 1200, אבל מאיפה הגיע הסכום הזה? והוא בדיוק הסכום הנדרש לו להיום! דבר נוסף, שאם היה הדוד מעביר את הכסף מבנק אחר הרי שרק למחרת זה היה נזיל אצלו, וכיוון ששניהם בדיוק נמנים על אותו בנק ההעברה הזאת נהייתה נזילה מיד בחסדי שמים".

כך נרכש המקרר

קראתי בגיליון "היא שיחתי" לחג השבועות סיפור אישי שסיפר כ"ק האדמו"ר מתולדות משה שליט"א, ממה שארע איתו לפני עשרות שנים, וכך הוא סיפר: בעודי מתכונן והולך לקראת היום הגדול – יום מתן תורה והשבת הסמוך לו, נקלעתי למצוקה וטרדה גדולה, כאשר קיבלתי טלפון מבני הבית שהמקרר שלנו שבת

קשים יותר, כי סוף סוף יש מי שמשגיח עלינו, ובוודאי הוא נותן לנו להתמודד רק עם מה שאנו יכולים להתמודד. ובאמת גם בניסיון הכלכלי השיטה להחזיק מעמד היא המחשבה רק על היום הזה! אם מנהל הבנק יבשר לך שמחר תקבל מענק של מאתיים אלף שקל, וכל מה שנותר לך זה "לשרוד" את היום הזה, היית מחזיק מעמד עם קשוי היום? בודאי שכן, כי יום אחד אני מסוגל להצטמצם, ויום אחד אני מסוגל להתאמץ לשמוח. אז זה מה שצריך לעשות, לחשוב רק על היום, מחר? מחר כבר תהיה עשיר... כי באמת בכל יום מקבלים משמים כוחות וגם כסף להסתדר עם ענייני היום, לא מקבלים היום כוח בשביל להחזיק מעמד שמונים שנה, ולא מקבלים היום כסף בשביל לחתן את הנינים, אבל כוח וכסף בשביל היום מקבלים ומקבלים. כך שמי שלא טרוד על יום המחר, מתייחס לכל יום כאל יום בודד והרי הוא מחזיק מעמד בכל המצבים. ומלבד זאת, אם הוא גם לא מתייחס לאף דבר כאל "מובן מאליו" וממש אין לו ציפיות שיינתנו לו משהו, אלא הוא זוכר להודות לקב"ה ולסובבים אותו על כל עזרה קטנה, הרי שהוא זוכה לא רק "לשרוד" את החיים אלא גם ממש לשמוח בכל רגע ורגע. והנה סיפור "קטן" ששלח אלי אחד התלמידים מהצפון, מהניסים של אברך העמל בתורה:

"אבא שלי אברך הלומד באחד הכוללים החשובים בצפון הארץ, והנה בדיוק בערב פסח, בתוך גל הניקיונות מכונת הכביסה הוותיקה שלנו התקלקלה, טכנאי שביקר בביתנו המליץ לשלוח אותה לאשפה ולהזמין מכונה חדשה. המצב הכלכלי גם ככה לחוץ ובפרט בערב חג הפסח, אבל אין וויכוח שאי אפשר להסתדר בלי מכונת כביסה, ובערב חג הפסח אי אפשר להסתדר אפילו יום אחד בלי מכונה. אבי בירר על מכונה

ובתוך כך הוא ביקש ממני שאעלה לרכבו ויסיע אותי אל מחוז חפצי, ובעודנו נוסעים על אם הדרך שח הלה לפניי, שהגיע כעת לארץ ישראל לכמה ימים למסגרת "ירחי כלה", וכעת הוא בדרך ללמוד בישיבת "מיר" בירושלים עיה"ק. ובתוך כך גילה את צפונות לבו שהוא רואה במפגש איתי כעת השגחה נפלאה במיוחד, שמשמים רומזים לו לבוא בעזרתי, שכן כבר חשב לעצמו האם יספיק לפגוש אותי וכו' ופתאום הוא פוגש אותי. ועל אתר כתב לי צ'ק על תרומה נכבדה במיוחד, שעזרה לי באופן מיידית לכל מה שנדרש לי. וכל זה היה כעשר דקות בלבד לאחר שהתפללתי וביקשתי את ישועת השם". יהי רצון שכן יעזור השם יתברך תמיד לעמלי התורה ולכל עם ישראל, ונוכה כבר לרחמים מגולים, שלא יצטרכו בני ישראל זה לזה ולא לעם אחר חלילה, ונוכה שיהיו מזוונותינו מתוקים כדבש בידי הקב"ה.

מאשרים בעולם הזה

מרון המשגיח רבי דב יפה זצ"ל סיפר על גוי אחד שניגש לאחד מגדולי ישראל וביקש להתגייר, אמר לו אותו גדול: למה לך להתגייר? די לך לקיים שבע מצוות בני נח ותזכה לעולם הבא... ענה לו אותו גוי: אכן "עולם הבא" אני יכול לקבל גם בלי להתגייר, אבל אני רוצה שיהיה לי גם "עולם הזה", וה"עולם הזה" האמיתי נמצא אצל עם השם! (קובץ "חיזוק והדרכה"). אך יש כאלה שמדמיינים שהם "מוותרים" על ה"עולם הזה" למען חיי תורה, למענם אספר את הסיפור הבא. לפני כמה שנים באחד מכלי התקשורת החילונית חגגו את יום הולדתו של מזכה הרבים הרב אורי זוהר זצ"ל, כשזכה להגיע לגיל שמונים שנה. בתחילת הראיון, ברכו אותו לרגל יום הולדתו השמונים, אך הרב אמר להם: "טעות, זה יום ההולדת הארבעים שלי", ולאחר שהם תמהו על

מעבודתו בפתע פתאום, והלא הוא אותו מקרר העומד מוכן ומזומן להכיל בו את כל צרכי השבת והיום טוב הסמוך לו, והמדובר היה בכמות גדולה של מאכלים ושתייה רבה לכבוד האורחים הרבים הבאים לחגוג את יום מתן תורתנו בצוותא חדא, זה היה דחוף ביותר לרכוש מקרר חדש, אך לא הייתה ידי משגת לקנות, ולא ידעתי מה לעשות. או אז נטלתי את ספר התהילים בידי, והשתמשתי בעצה זו לבקש רחמים בדברים היוצאים מן הלב, ממי שהעושר והכבוד שלו, ובידו לגדל ולחזק לכל ולמלאות החיסרון מרגע לרגע, והרביתי בתפילה ותחינה לבורא עולם שאם לא למעני יעש, אזי למען כבוד שבת ויום טוב שהם ימי עונג ושמחה. ועבור כל האורחים הרבים. וכיון שעמדתי והתפללתי באריכות כבר הוספתי וביקשתי על עוד כמה דברים אשר היו נצרכים לי בדחיפות ומצבי הכלכלי לא אפשר לי לרוכשם. והנה בעת עוסקי בתפילה ובעבודת הלב לבקש בקשתי הרמה, נתעורר בליבי איזה מחשבה טובה לנסוע לבקר ידיד משכבר הימים איש זקן וחשוב ז"ל, כדי לקיים בו מצות גמילות חסדים, ולא ידעתי בעצמי להסביר משום מה ולמה עלה ברעיוני עניין זה עכשיו, ומיד הזדרזתי להתארגן לנסוע אליו. וכאשר עמדו רגלי בחוץ ממתין ומחכה למונית שיסיע אותי לבית ידיד זה, עלה בליבי ש"מהשם מצעדי גבר כוננו" ומשמים נתנו לי את הרעיון לנסוע כעת. ותוך שאני מתבונן בפסוק זה נעצר לידי רכב מפואר והנהג שישב בפנים פתח את החלון וזעק בשמי לקרוא אליו. וכאשר שמעתי וראיתי אחד הקורא לי בשמי, הבטתי עליו כשמתאה לדעת מי הוא זה האיש הפונה אלי, שאיני מכירו כלל, והלה יודע אפילו לנקוב בשמי, ובתוך כדי כך נפתחה הדלת ומתוך הרכב יצא כנגדי איש חשוב ונכבד. וברגע קט התברר לי כי זה הוא האיש הנמנה בין ידידי ומכירי מארצות הברית, שעזר לי שם רבות,

ומרן הגר"ג אדלשטיין זצ"ל היה תמה מדוע אמרה המשנה "כך היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וחיי צער תחיה ובתורה אתה עמל, אם אתה עושה כן, אשריך בעולם הזה וטוב לך בעולם הבא", מה המשנה מחדשת לנו? וכי לא פשוט הוא שהעמל על התורה אשריו בעולם הזה? וכי מיישחו בעולם ששמח ומאושר באמת יותר מהעמל על התורה? הלא זהו האושר היחיד בעולם שלנו. אלא היה אומר מרן זצ"ל שבאמת לא זהו החידוש של המשנה, החידוש הוא רק בחלק השני ש"טוב לך בעולם הבא", שזה כבר חידוש גדול שאחרי כל האושר והתענוג בעולם הזה אשר הוא מנת חלקם של עמלי התורה, עוד מחכה להם גם שכר בעולם הבא, וזהו ממש "כפל מבצעים" ... (מובא בגיליון "כלנו יודעי שמך").

וגם כאשר קשה ובאופן זמני לא זוכים לחוש את מתיקות התורה, צריך לזכור ש"אדם לעמל יולד" ואם נגזר עליך "לסבול" בכל מקום שבו תהיה לא תוכל לברוח מהסבל, אלא מה, בידך לבחור לסבול עול תורה וכך לחסוך עול מלכות ועול דרך ארץ, ועוד להתקרב אל הקב"ה, ובסופו של דבר המתיקות והשמחה בוודאי יבואו בס"ד.

מים מהשמיים

המצב הכלכלי הקשה דורש מאתנו חיזוק בביטחון בהשם יתברך שבוודאי עושה ויעשה אתנו את הטוב ביותר. וכפי שבכל בוקר אנו מברכים ברכה עוצמתית שמסכמת במילים ספורות את כל מה שלמדנו ואף את כל מה שנלמד סביב אמונה וביטחון בקב"ה. "שעשה לי כל צרכי", איזו ברכה עוצמתית! איזו אמונה חזקה ומקיפה: אין דבר שנצרך לי והקב"ה לא נתן לי אותו, אם אני צריך למשהו מסוים והוא באמת טוב עבורי, בטוח שהשם יתברך כבר נתן לי אותו. שואל הרה"ק ה"שפע חיים" מצאנו זצ"ל, מדוע

כך, הסביר הרב: "רק בגיל ארבעים זכיתי להכיר את בוראי, ומאז הרגשתי שהתחלתי לחיות, רק מהיום שהכרתי את התורה והמצוות נהיה לי סיפוק ואושר בחיים. אך בארבעים שנה הראשונות של חיי, כשהייתי בלא תורה, בלא מצוות, ובלי אמונה – חיי לא היו באמת חיים, הכל היה ריק ושומם".

"כיצד אתה אומר זאת?!" התפרץ השדרן, "הרי עד גיל ארבעים היית כוכב סרטים מצליח שהרוויח כסף בכמויות אדירות, היו לך רכבי יוקרה, פרסום והצלחה מסחררת, יכלת לעשות כל מה שרק רצית, וכיצד אתה אומר שרק בגיל ארבעים התחלת לחיות, הרי הרבה אנשים היו מוכנים להתחלף איתך?". או אז ענה להם הרב אורי זוהר כך: "רק מי שהיה בתוך אור הזרקורים ויצא מזה אל עולם היהדות, עולם האמונה והמצוות, יודע הוא כי הכל רק נראה נוצץ ויפה מבחוץ, אך בפנים אתה חוזר לבית בסוף יום כשאתה מרגיש שבא לך להקיא מעצמך. אין לך אושר או סיפוק. אמת כי יש לך כסף ואת כל התאוות, אך בפנים אתה מרגיש מדוכא כאילו משהו גדול חסר לך. בגלל זה אתה רץ מתאוה לתאוה, אך אינך מוצא כלום. רק מהיום שהרגשתי מהי אמונה בהשם, עד כמה מתוק לימוד התורה, כמה אושר יש בתפילה כנה עם בורא העולם, כמה יפה השבת והמצוות – רק אז הרגשתי אושר אמיתי שממלא את ליבי, הרגשתי עונג בלתי רגיל שנותן לי עד היום סיפוק בלתי נתפס ללמוד עוד קטע בגמרא ובהלכה, עוד תפילה בחמימות, ועוד קיום מצוות עם כל הלב והנשמה – מי שהרגיש את החיסרון לפני כן – גיד בפה מלא כי אלו אינם חיים, ומבחינתי החיים הטובים, המאושרים והאמיתיים התחילו רק מגיל ארבעים!".

ואמר לתלמידו: עתה נוכחת לראות שהשם יתברך הזמין מים עבורך, ותדע לך שלא ביום זה הכין עבורך מים, אלא כבר מרגע הבריאה צפה השם יתברך היודע עתידות וצופה ומביט עד סוף כל הדורות לכל המאורעות שיארעו לכל נברא ונברא, ומאז הכין לכל יציר כפיו את כל צרכיו (מובא בספר "נתיב מצוותיך").

הנס במדבר סיני

הסיפור עם הבעל שם טוב מזכיר לי סיפור שהבאנו בספר "מעשה נסים", ממה שסיפר הרב אבנר טוניק שליט"א אשר מכהן כרב ביישוב תפרח: באחת הפעמים הראשונות שהגעתי לרבי נסים מויאל זצ"ל, אחר שהוא בירך אותי, הוא הביט בי ואמר, "היה לך נס שהצילו אותך מן השמים עם מים, האם אתה זוכר את זה?" מייד עניתי: לא, לא זוכר דבר כזה, הרב מביט בי ואומר: "לא ייתכן, נסה לזכור נס שנעשה לך עם מים", חשבתי מעט ואמרתי בביטחון מלא, לא רבינו, לא היה לי נס עם מים, טוב, הרב שתק, והראה בפניו כאילו הדבר לא הגיוני עבורו, נפרד ממני לשלום ויצאתי. סיפרתי את הדבר לידידי הרב דויטש, והוא שאל אותי מדוע לא סיפרת לרב את שהיה עמך במדבר, לפני המון שנים כפי שסיפרת לי בעבר, מייד נזכרתי, ומעשה שהיה כך היה:

לפני כארבעים וארבע שנים, הלכתי לסיני, הייתי אז בקורס מדריכי "ידיעת הארץ" בצה"ל ורציתי ללכת לטייל באיזה מדבר קרוב לאילת, לא ידעתי כיצד להגיע לשם, אך פגשתי מישהו שהסביר לי שזה די פשוט להגיע לשם, הוא צייר לי על פיסת דף מעין מפה ואמר לי שיש שם מים לשתות ואין צורך שנסחב איתנו כמות מים, אציין שאותו יום היה יום ממש שרבי, ארבעים מעלות חום. התחלנו ללכת בתוך ואדי עם אבנים, הלכנו והלכנו, והשמש קופחת, אחרי כשעה, הגענו למקום כפי שתיאר לנו אותו האיש, אך מים אין,

אנו מברכים "שעשה לי כל צרכי" בלשון עבר, הלא לכאורה היה מן הראוי לומר בלשון הווה "העושה לי כל צרכי"? והוא מיישב שבאמת השם יתברך עשה עבורנו כבר בשעת בריאת העולם את כל צרכנו ואת כל מחסורנו עד היום הזה, שבששת ימי בראשית צפה השם יתברך את כל צרכנו והכין את כל הנדרש עבורנו (מובא בספר "ורעה אמונה").

וכפי שידוע המעשה עם הרה"ק מרן ה"בעל שם טוב" זצ"ל שיום אחד הוא נסע עם אחד מתלמידיו, ובדרךם נקלעו למדבר שמים, ומחמת חום המדבר היה התלמיד צמא מאד והגיע לסכנת נפשות. אלא שה"בעל שם טוב" היה אחוז בשרעפיו ולא שם לב לזה, עד שהתלמיד פנה אל רבו ובקש את עזרתו. שאל ה"בעל שם טוב" את התלמיד: אתה מאמין שכבר בשעת בריאת העולם צפה השם יתברך שאתה תהיה במדבר הזה ויאחז אותך צימאון עד שתהיה קרוב למיתה, וכבר מאז הוא הכין עבורך מים לשתות? התלמיד הרהר זמן מועט עד שאמר שהוא מאמין בכך באמונה שלמה. אמר לו ה"בעל שם טוב": אם כן, אתה בוודאי תמצא מיד מים לשתות.

לא עברו אלא דקות ספורות ולפתע בא גוי לקראתם כשהוא נושא דליי מים מלאים עד גדותיהם, ירד התלמיד מן העגלה נתן לגוי מטבע ובקש ממנו מים לשתות, הגוי הסכים ונתן לו מים כל צרכו. שאל ה"בעל שם טוב" את הגוי מה מעשיו באמצע המדבר ומדוע בא הנה עם דליי מים? השיבו הגוי שהפריץ שאצלו הוא עובד יצא מדעתו וצווה אותו להביא לו מים דווקא מבאר מסוימת שבמדבר, אף שיש לו באר מים בחצרו, וזאת מפני ששמע שבאותה באר יש מים טובים לשתיה, הגוי המשיך לספר שמתחילה לא רצה ללכת כי פחד מחיות המדבר, אלא שהפריץ הכריח אותו ללכת. נענה ה"בעל שם טוב" זצ"ל

דורות האחרונים) וז"ל: "לאו זוטרותא היא גם זה לבד, כל הכבוד וההערצה שסבבו להגאונים אשר מדורות לפנים! וכו'. הכבוד שקיבל למשל הגאון רבי עקיבא איגר ז"ל לא בא מילדים קטנים, כי אם מגאונים וגדולים! כל מדרך כף רגלו של הגרע"א ז"ל היה מוקף בכבוד הכי גדול! ובן תורה כיום, הנה תחת כבוד הנהו גם שובע די – ביזיון, ובכל זאת מתאמצים ועומדים על מעמדם, הלא ודאי כי בן ישיבה הלז יתכן והוא גדול מן הגדולים שלפנים ז"ל". אומר רבי ירוחם שבן תורה המתמודד עם ביזיונות ומתגבר עליהם ועמל על התורה, יתכן שהוא גדול יותר מהגדולים שבדורות עברו שהיו מקבלים הרבה כבוד והערכה מה שנתן להם כוח להמשיך להתעלות.

אסיים עם דברים מיוחדים שאמר הגה"צ רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל לפני תשעה באב והם ממש אקטואליים לימים אלה, וכה הם דבריו (שיחות גלות ונחמה עמו מו'): "מחד, ימים אלו ימים עצובים ביותר, אבל מאידך אפשר לזכות בימים אלו לדברים שאי אפשר להשיגם בזמנים אחרים, אם נבטא את האכפתיות שלנו ונבקש על עם ישראל הנמצא בצרה. אנו כועסים על החילוניים, על השנאה שלהם אלינו... לא לכעוס אנו צריכים, אלא לרחם ולהצטער על המצב הקשה של עם ישראל – כל כך הרבה ילדים יקרים של בורא כל העולמים שמרוחקים ומנותקים ממנו יתברך! ואם נזכה להשתתף בצערו של הקב"ה, אם נהיה שותפים לכל המערכת הזאת – אנו מובטחים שבאותו יום שהקב"ה ירחם על עמו – גם אנחנו נהיה שם! וכמו שאמרו חז"ל (תענית ל'): "כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה".

יהי רצון שנזכה כל בית ישראל לשוב בתשובה מתוך אמונה ואהבה, ומלאה הארץ דעה את השם, וייהפכו הימים הללו לימי ישון ושמחה, במרה בימנו, אמן.

הכל היה חולות וחום נוראי, התחלתי מאוד להילחץ, מעבר לצמא העצום שאחז בי, הייתי אחראי לעוד אנשים שהיו איתי ואני קיבלתי את ההחלטה להביאם הנה ואמרתי להם שאין צורך לסחוב איתנו מים, והנה כעת "העם צמא למים".

לחזור אחורה לאיפה שהיינו, לא היה שייך, זו דרך חתחתים, ואנו כבר מותשים והשמש קופחת, בלית ברירה, אמרתי, אני אטפס על אחד ההרים שהיה מסולע, ולמרות שיש סכנה בדבר, לא הייתה לי ברירה, אמרתי אני אטפס ואולי מלמעלה, אני אראה את מקור המים שדיבר עליו זה ששלח אותנו הנה, טיפסתי, וכלום, לא מים, לא דובים ולא יער... רק יכולנו לראות משם כמה עוד רחוקה הדרך למקום יישוב. התחלנו כבר לחשוב שזה הסוף של כולנו, לא היה בזמנו טלפונים ניידים ולא היה לנו דרך לתקשר עם כוחות הצלה, ישבנו שם כמה שעות, נצלים מחום השמש הקופחת, ומיובשים לגמרי.

לפתע אני מסיט את עיני ואני רואה שיח קטן, אני ממקד את מבטי ואני רואה שמתחת לשיח ישנו תיק, ניגשתי לשם וראיתי תרמיל של צנחנים, ומה צמוד לתרמיל? שלוש מימיות מלאות מים!! אני פשוט בהלם, אין שום שביל שמוביל לשיח הזה או משהו דומה, שיח באמצע המדבר, אין לי הסבר לנס העצום שקרא איתי. אקצר, שתינו את המים, שאמנם היו בטעם של נפט.. אבל אחר שישתינו, שבו אלינו כוחותינו וחזרנו למקום שממנו יצאנו. ברוך פודה ומציל. וברוך המגלה סודו ליראיו, שראה הרב מויאל זצ"ל בעיני קודשו שמהשמיים הצילו אותי על ידי מים, מה שאפילו אני בעצמי לא זכרתי באותה עת.

איך נתייחס לשנאה

דברי נוחם וחיזוק לעת הזאת מצאתי בדברי מרן המשגיח רבי ירוחם ממיר זצ"ל (דע"ת שלח – מאמר

מה רצה ממני הראש ישיבה?

כולנו רוצים לחיות בעולם של שלום ושלוה, אך נראה שפעמים רבות בלי לשים לב החלום הזה בורח מאתנו. בשביל לזכות להשיג את השלום המיוחל ליקטנו בס"ד אוסף עצות ותובנות שהנחילו לנו רבותינו, בתקווה שכך נזכה כבר לגאולה השלמה שתלויה יותר מכל בשלום ואחדות. זה המקום לציין דברי עידוד וחיזוק שקיבלתי בשיחת טלפון נדירה ממרן ראש ישיבת "תולדות אהרן" שליט"א, זאת לאחר שגיליון "אשריכם ישראל" לחודש אייר הגיע לידי של ראש הישיבה שליט"א, שם הרחבנו בעניין "טוב המלבין שיניים לחבירו", ראש הישיבה המליץ לסובביו לקרא את הדברים, ובשיחה איתי הוא עודד את הפצת הגיליון ואמר שזהו דבר הצריך חיזוק גדול, להאיר פנים לכל אדם ולהרבות שלום בעולם, ומצוה להפיץ עוד ועוד מאמרים מעין אלו, ולכן כהמשך למאמר זה כתבנו וליקטנו בס"ד,

עשרים עצות ותובנות בכדי לזכות לשלום:

ה. ה"אגו" מפריע לנו: (א) להכיר את האמת. (ב) להודות על האמת בפה. (ג) להתנצל. ומודה ועוזב ירוחם. מוציאים מילה אחת מכל הלב: "טעיתי" והסיפור נגמר. ומי שלא מסוגל להודות סופו להמציא "תירוצים" למה הוא צודק... [ועל זה נאמר "הקנאה התאוה והכבוד" מוציאים את האדם מהעולם, כי אם רק היה מוותר על הכבוד שלו היה מתקן את כל מה שנכשל בעקבות הקנאה והתאוה (עפ"י האלשיך הק' זצ"ל)].

ו. ברור לך שאתה לא אשם, אבל למעשה השני נפגע? חשוב מאוד להתאמץ לרצות אותו (כך הרחיב מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל בספר "בטחון ואמונה"). אתה צודק במיליון אחוז, אבל כעת יש מריבה? האבא המשותף שלנו, אבינו שבשמים, רוצה שנעשה הכל בכדי שכולנו ילדינו נחיה בשלום.

ז. כל הכעסים באים מאכזבות, אבל אם אין ציפיות אין אכזבות. עדיף לחיות עם מחשבה שאף אחד לא חייב לי כלום, ואף אחד לא ייתן לי כלום, וככה לא להתאכזב מאף מצב, ולהיפך, להעריך להודות ולשמוח עם כל דבר קטן שמקבלים.

ח. אתה בא להעיר? תבדוק לפני כן אם כבר פרגנת היום תשע פעמים, האם גם להודות ולשבח אני יודע?! תמיד לא נעיר יותר מאשר ה"מעשר" של מה שפרגנו והודינו...

ט. גם כשברור לנו שצריכים להעיר, בדרך כלל אין הצדקה להעיר לאחד בפני אחרים, מדוע צריך לבייש אותו?! וכאשר מביישים אותו בוודאי שהוא לא יודה ולא יתנצל.

י. נפגעת? אם אתה מוחל מכל הלב, אשריך! אך אם אתה ממשיך לכעוס, אל תשאיר בלב. תדבר! תברר,

א. איך מתחילה מריבה? אחד גרם לשני בטעות חוסר נעימות קטנה. השני לא חשב שזה היה בטעות והוא הגיב על כך בחריפות. הלה הופתע מהתגובה הבלתי צפויה נפגע והגיב עוד יותר חזק. והעניינים יצאו מכלל שליטה... כעת שניהם רוצים להתנצל ולחזור לימים הטובים, אבל לא יודעים מאיפה להתחיל. ... בדיוק אז מגיע אהרן הכהן וניגש לראשון ואמר לו "תדע לך שהשני רוצה להתפייס איתך רק הוא מתבייש לגשת אליך, בוא תיגש אליו ותראה איך הוא ישמח", וכך הוא ניגש לשני ואמר לו אותו הדבר, ושניהם יצאו לדרך זה לקראת זה ונפגשו באמצע הדרך שם התפייסו וחזרו לאהבה ואחוה. נדבק בדרכיו בפרט בחודש שבו חל ההילולא שלו - א' אב. הוי מתלמידיו של אהרן הכהן! כן, גם אתה יכול.

ב. חשוב לזכור שכשם שפרצופיהן שונים כך דעותיהן שונות, כל אחד מתחבר באופן טבעי לדברים אחרים. כך שלא חייב להיות כאן אחד שצודק ואחד שטועה. אני לא חייב להסכים עם השני, אבל בהחלט ביכולתי להכיל ולכבד אותו.

ג. ראית או שמעת משהו מרגיז / מעליב? כדאי מאוד להמתין ולא אגוב מיד. (מדוע? א) אולי לא הבנתי טוב מה קרה, אמתין ואברר שוב את העובדות. (ב) גם אם ברור לי שאלו העובדות לעולם לא ארוויח מלהגיב מתוך כעס, ואין סיכוי שכך אצליח לשכנע את מישהו. (ג) זכור תמיד: לעולם לא הפסיד מי שהמתין עם תגובתו.

ד. תמרור אזהרה! דיבור שבא עם עצבים הוא סימן לא טוב, כנראה שמאחורי העצבים מסתתרת אנוכיות גאוה וחולשה באמונה...

יז. זכור שאף אחד לא יכול לגעת במוכן לחבירו. כך שגם אם הזולת "חצוף" ואלי אפילו "גולן", אתה את המגיע לך תקבל כבר משמים. וחבל לבזבז אנרגיות על כעס. זו איננה מחובת ה"השתדלות"...

יח. ישראל זה ראשי תיבות יש ששים ריבוא אותיות לתורה, כי לכל יהודי יש אות בתורה. אם פגענו ביהודי פגענו באחת מאתיות התורה, ולא פלא שאח"כ אנו מתקשים להתחבר בשלמות לתורה הקדושה. נזהרנו בכבודו של יהודי? כעת נחוש יותר חיבור והצלחה בתורה ומצוותיה.

יט. איך נזכה לאהבת ישראל? כשמכבדים יהודי רק בגלל שהוא יהודי, וכן כשעוזרים ליהודי שאיננו מכירים רק בגלל שהוא יהודי, כך מתחברים לכל משפחת היהודים, כי הרי כל מה שנתתי לפלוני הוא רק כיון שהוא חלק מכלל ישראל, וכוחה של נתינה ושל כבוד לקרב את הלבבות, עד שנעשה קרוב ואוהב לכל ישראל.

כ. כל העולם יכול להשתנות בזכות "תודה" אחת. קמת בבוקר ואמרת תודה עם חיוך למנקה הרחוב העמל בשעות לא קלות ותחת מזג אוויר קשה, המנקה קיבל כוחות ולכן כשפגש את הבוס שלו הוא נהג בסבלנות ובמקום להתלונן רק הודה וחייך, הבוס חזר הבייתה וכיון ש"נדבק" ברוח התודה הודה לבני ביתו על כל מה שמצא בבית, בני ביתו הודו בחזרה לאבא שעובד במסירות למענם, וכך נחסכו כמה וכמה וויכוחים ומריבות, הילדים הגיעו למחרת לבית הספר עם מצב רוח טוב ו"הדביקו" את כל הכיתה באווירה של אהבה ופיוס, הם הודו למנהל ולמלמדים על כל המסירות, וכך גם הם קיבלו כוחות לנהוג עימם ביותר סבלנות ואהבה, הסיפור בקושי התחיל, כי גם נהג האוטובוס שהרגיש פתאום שכל ילדי הכיתה מכבדים ומעריכים שב והאיר פנים לכל הנוסעים, הללו יצאו מהאוטובוס מחוזקים ו"גלגלו" את החיוכים והתודות למוכר במכולת ששב והודה בחיוך לכל לקוחותיו, והתודה המשיכה להתגלגל לכל מקום אפשרי, והגלגל לא נעצר, כל העולם כולו השתנה ונהיה מכיל יותר, סבלני יותר, ומכיר טובה יותר, בזכות... "תודה אחת" עם חיוך.

ופעמים רבות תגלה שהייתה כאן בסך הכל אי הבנה. זה לא חוכמה לשמור את הכעס בלב ובסוף יום אחד הוא יטפח לממדים עצומים ויתפוצץ פי כמה וכמה. יא. אין "חובה" להראות בכל דבר את חוכמתי וידיעותי. אם לא רוצים לשמוע אותם, אשאיר אותם בליבי, ואחסוך וויכוחים שכל כולם גאווה סרוחה, ללא פירור של שאיפה לברר את האמת. יב. כמים הפנים אל הפנים, כשתתאמץ לכבד את השני ברור במאת האחוזים שגם הוא יכבד ואף יאהב אותך!

יג. לא בוכים על חלב שנשפך. קרה משהו? אם זה לא "בכיייה לדורות" אין עניין להתעסק עם זה. צריך להתמקד בהווה שנמצא לפנינו ולראות איך מכאן אנחנו מתקדמים.

יד. כל מחלוקת שמתחילה "לשם שמים", בסופה כל אחד מתעקש רק על הכבוד והמעמד שלו, ולכן "סופה להתקיים" אין כמעט סיכוי שהיא תיפסק... צריך פשוט לברוח מזה כמו מאש, כי דבר אחד צריך לעמוד מול עינינו: "האם זה מה שהשם יתברך צריך כעת? שעוד יהודים יריבו?".

טו. פלוני עשה לך עוול, יום אחד אתה מסוגל "לשרוד" עם זה? כן? אז תמתין יום אחד בלי להגיב. כאילו שמחר זה כבר יסתדר. ומה יהיה מחר? יתכן שכבר העניין יסודר, ואם לא, תקבל משמים כוח לשרוד עוד יום אחד. כך אל תדאג את דאגת המחר, ותצליח להחזיק מעמד בלי לצאת מהכלים [מה שחלילה יגרום נזק ועוגמת נפש בראש ובראשונה לך!].

טז. גם כשברור לך שאת פלוני "חובה" לשנוא, זכור את דברי הרה"ק ה"אהבת ישראל" מויוזניץ זצ"ל שהיה אומר: "מוטב להיכשל מאה פעמים באהבת ישראל בחינם, מלהיכשל פעם אחת בשנאת ישראל בחינם". ובהקשר לכך מביאים ששאלו את הרה"ק רבי שמחה בונם מפשיסחא זצ"ל מדוע מבקשים מהקב"ה אלקי נצור לשוני מרע, וכי האדם לא יכול לסגור את פיו בשעה שאסור לדבר דיבורים מסויימים? השיב הרב, יש פעמים שהיצר הרע מטעה את האדם ואומר לו, על אדם פלוני מצוה לדבר, על חוג מסויים מצוה לשוחח, על "מצוות" כאלו חייבים לבקש מהקב"ה שיעזור לנו...

שאלות ותשובות עם בני הישיבות

הסיפור הזה מפריע לי, אני גר במרחק הליכה מהישיבה, אולי פשוט אלך לישון בבית ואחסוך את כל הבעיות הללו?

תשובה: הפנימייה היא "בית חינוך לעבודת המידות", אני רגיל לומר לבעלי תשובה שההבדל בין אדם "דתי" לזה שאינו הוא לא רק שהדתי מקיים את המצוות, אלא שמי שמקיים את מצוות השם כמו שצריך הוא עמל על שבירת האנוכיות שלו! כי התורה מרגילה אותנו לא להיות מאלה שחושבים כל הזמן "אנכי ולא יהיה לך".... הם חושבים שהכל מגיע להם וכולם צריכים לשרת אותם, באה התורה ואומרת תרים את הראש למעלה ותכיר טובה לקב"ה, תסובב את הראש הצידה ותשים לב לזולת צרכיו והרגשותיו, תפסיק לחשוב ולעשות רק מה שנחמד לך. ואין כמו פנימייה להקנות הרגל לחיים, להתרגל להתחשב בזולת, אתה לא עושה רק מה שנוח לך, אלא מתרגל לכופף את הראש, לכבד ולהכיל את הזולת. מי שיתרגל בישיבה להתחשב בזולת ולהבין לרגשותיו הוא זה שיצליח יותר בס"ד בכל ההתמודדויות שבוודאי יהיו במשך החיים, ובהמשך החיים אין אפשרות לברוח מהתמודדות עם קשיים מעין אלו. כמובן שלפעמים ישנם בעיות חריגות במיוחד, בהם יש צורך לערב את רבני הישיבה, שהם בס"ד ימצאו את הדרך לגשר בין כולם.

שאלה: למה לא כדאי להחזיק פלאפון במסגרת הישיבה, אני לא אכניס אותו לבית המדרש ורק בהפסקות אשתמש בו?

תשובה: בחור שיש לו פלאפון בפנימייה פשוט וברור שהוא פחות שקוע בעבודת השם, אתה יודע את זה טוב מאוד. אבל באמת גם בזמן הלימוד הוא טרוד שמא בדיוק כעת מתקשרים אליו לצורך דחוף וחשוב... אם אתה כל כך זקוק לפלאפון, לפחות תנתק אותו לגמרי בשעת הסדרים, שלא יהיה לך ניסיון "לקפוץ לחדר" לראות אם ראש הממשלה חיפש אותך...

שאלה: לימדו אותי שבגלל שהשם אוהב אותנו הוא נתן לנו את התורה, אז למה הוא נתן לנו לימוד כל כך קשה, למה הוא לא נתן לנו משהו יותר קל ונחמד?

תשובה: מה דעתך שאקח ממך את מחברת ה"חידושי תורה" שלך ובמקומה אעניק לך מאה מחברות שחידש בחור אחר? בוודאי לא תוותר על דבר שאתה עצמך עמלת עליו, כי דווקא בזכות העמל וההתגברות על הקשיים אתה חש כל כך מחובר אליו. זה דומה לתענוג שאתה חש בסיום מסלול קשה ומפרך, כאשר יכולת "לחסוך" אותו ולהגיע בדרך אחרת לסיום המסלול בצורה "קלה ונחמדה". כמה שיותר צריכים להשקיע על הדבר כך יותר מתענגים בהשגתו, וכך חשים יותר חיבור אמיתי אליו. זאת כמובן מלבד השכר ש"לפום צערא אגרא".

וחשוב שתזכור שכל אדם נגזר עליו מכסה של צער וקשיים בעולם הזה, כי "אדם לעמל יולד", ואם מישהו חושב "לחסוך" את הקשיים שבעמלה של תורה הוא יפגוש את הקשיים הללו במקום אחר, כך שעדיף לעמול על התורה, ולזכות לבחינה של הלוקח על עצמו עול תורה מעבירים ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ.

שאלה: תורה צריכה לבא ברצון ובשמחה, אז למה המשיגה בישיבה מנסה לכפות עלי ללמוד?

תשובה: דבר ראשון, זה לא נקרא "לכפות", כי הרי אתה הוא שבחרת להיכנס לישיבה הזאת עם חוקיה והנהגותיה, כך שזו הבחירה שלך. ובפרט שגם אתה רוצה שתהיה אווירה רצינית בישיבה, ואם יהיה "רפיון" בישיבה אתה תעבור לישיבה אחרת... המשיגה עושה הכל בכדי שתהיה אווירה רצינית בדיוק כמו שאתה באמת רוצה. ומלבד זאת, בהחלט יש גם מושג של "כופים עליו עד שיאמר רוצה אני"... כי זה הרצון האמיתי שנמצא עמוק בלבך.

שאלה: כל הזמן יש לי בעיות עם חלק מחברי החדר בפנימייה, באתי לישיבה בשביל ללמוד, וכל

ולעשות חסד גם בעלום שם, הוא זה שימשיך עם ההנהגות הטובות גם מחוץ לכותלי הישיבה, וכך גם מעשיו בתוך הישיבה עצמה יהיו יותר "לשם שמים". ובאמת זמני הרפיון באווירה הם הזמנים שבהם טמון הכי הרבה פוטנציאל לגדול ולהתעלות, אף אם בפועל לומדים בהם פחות, כי סוף כל סוף מה שמתאמצים ומצליחים ללמוד גם משמח את הקב"ה באופן מיוחד והוא יתברך לא נשאר חייב למי שמשמח אותו, וגם מביא אותנו למקום של התעלות אמיתי, לא להיות רק "מונשם" על ידי הסביבה...

לכן לעת עתה טוב שתנצל את המבצעים הללו כי כך מתרגלים ללמוד הרבה, אך בד בבד תקפיד גם על סדר קצר קבוע עליו לא תוותר גם כשהחברותא לא מגיע וגם כשאינן אף מבחן ומבצע. אז נכון שיש סיכוי גדול שבאותו זמן תלמד פחות בעמקות ואולי אפילו תלמד משהו קל יותר, אבל עצם העקשנות לא לוותר על הקביעות הזאת תביא אותך לחיבור אמיתי לתורה, והיא תגלה על כל הלימוד שלך שבאמת כולו מגיע מתוך אהבת השם ויראתו.

עצת העצות לזמן שאין חשק ללמוד: עצה טובה היא שגם כשלא מסוגל ללמוד גמרא, שישב במקום הקבוע ויקרא תהלים, היצר שיראה שלא הרוויח הרבה מזה שלקח לך את החשק יבין מהר שלא משתלם להתעסק איתך...

ואסיים בעצה טובה להתחבר ללימוד: ללמוד בין הסדרים לפחות חצי שעה במה שליבו חפץ באמת, אתה אוהב ללמוד סוגיות בעניין מסוים? תשקיע עליהם בין הסדרים, אתה אוהב ללמוד בדרך מסוימת שלא מונהגת בישיבה? תשקיע על זה בין הסדרים, כי מי שלומד חצי שעה בכל יום דבר שהוא מתחבר אליו הרי זה יגרור את כל מה שלומד במשך היום, שגם זה יהיה עם יותר אהבה וחיבור, בגדר "מצוה גוררת מצוה".

שאלה: רבים מחבריי כבר התחתנו, אני דואג מה יהיה איתי, איך אצליח לא לדאוג ולהתרכז בלימוד?

תשובה: לפני שנים רבות נפגשתי עם בחור היתום מאב ואם רח"ל, הוא הסיח באוזני את דאגתו, מי ירצה להשתדך איתו, והוסיף שלכן הוא חושב להתחיל

שמעתי מהגאון רבי אפרים סופר שליט"א ראש ישיבת "תפארת תורה" בתפרח סיפור מדהים ביותר: יהודי עשיר מחו"ל הגיע לביקור בארץ והוא הכריז על "מבצע מיוחד", הוא רוצה לערוך עוד היום מבחן פתע לאברכים על אלף דפי גמרא, כל אחד יכול לבחור את איזה דפים שיחפון, והעיקר שיהיו אלו אלף דפי גמרא, ועשרת האברכים שהכי יצליחו בבחינה יקבלו ממנו 50.000 דולר! עשרות אברכים ניגשו לבחינה ומתוכם נבחרו העשרה שהכי הצליחו במבחן. יהודי אחד סקרן החליט לעשות סקר, האם יש מכנה משותף בין כל אלו שהצליחו בבחינה? אולי כולם בנינים של גדולי ישראל? אולי כולם שותים כל יום כוס שמן זית או עושים איזו סגולה מיוחדת? והנה דבר פלא עלה בידו, התברר שישנם רק שני דברים המשותפים לכל עשרת האברכים, הם לא היו נמנים על חוג מסוים, ולא היו בנשקי"ם, גם לאו דווקא גדולי בעלי הכישרונות, רק שני דברים היו משותפים להם: דבר ראשון, כולם, היו יוצאים בכל בוקר מהבית ללמוד בכולל וחוזרים רק בערב, ודבר שני, כולם לא החזיקו ברשותם מכשיר סלולארי, בקיצור: הם היו מנותקים מהעולם מהבוקר עד הערב, אשריהם, אשריהם, אשריהם. אכן ישנם זמנים בהם לא כל אחד יכול לנהוג בדיוק כך, אבל לפחות למחצה לשליש ולרביע... שנבין את העיקרון הזה, רק אם מתנתקים מהעולם, אפשר לזכות להתחבר לגמרי לתורה הקדושה.

שאלה: קשה לי לנצל את הזמן ללימוד כמו שצריך, אז אני מחפש כל הזמן "מחייב", אם זה חברותא חזק, או איזה מבחן גדול, ובשעות בין הסדרים אני מחפש כל הזמן מבצעים שעורכים לבני הישיבות, את הכל אני עושה בכדי להצליח לנצל את הזמן. השאלה אם זה הרגל טוב לחיים?

תשובה: דווקא בישיבה בה כל אחד רוצה לעשות רושם טוב ולקבל מעמד מכובד, ובהחלט התחרות הזאת יכולה לעזור רבות לקניית הרגלים טובים, הרי שלמעשה בחור צריך להתרגל לעשות דברים טובים מעצמו גם כשאף אחד לא רואה ולא יודע, כי רק מי שרגיל את עצמו ללמוד גם כשאף אחד לא רואה ולהתפלל במתינות גם כשאף אחד לא מסתכל

שכבר הספיק ומוזה מקבל כוחות להמשיך ולהתקדם, אך "לב כסיל לשמאלו" הוא דואג איך יצליח לסיים את הכל. ומספרים על יהודי נכבד, ממכרי ומוקירי ישיבת מיר, היה הרב נחום שטילרמן. בשלב מסוים בחייו החליט ר' נחום לעזוב את כל עסקיו ולהקדיש את חייו ללימוד התורה. הוא תכנן לבנות לעצמו מסגרת לימוד תנ"ך, משניות, ש"ס והלכה, ופנה לראש ישיבת מיר – מרן הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, לשואלו האם כדאי לתכנן תוכנית כה מקיפה, והאם יש סיכוי להצליח בה. [הכוונה לתוכנית מסודרת "עד מאה ועשרים שנה..."] ובוודאי לא על תוכנית לזמן הקרוב]

ראש ישיבת מיר, אשר כידוע סבל שנים רבות ממחלת ה"פרקינסון" שחוללה שמות בגופו. לא פעם גופו לא עמד לו, והוא פשוט קרס מחוסר כוחות. למרות זאת התאזר במסירות נפש למען הישיבה, ויצא לחו"ל לאסוף כספים למענה. עתה, משנשאל לגבי תכנית כל כך מפורטת וארוכת טווח, השיב מניסיונו: "לא פעם חשבת, מדוע אני מצליח במסעותיי לגיוס כספים למען הישיבה? הלא אני יכול לתכנן את המסע במדויק, לפעמים אני מגיע לחו"ל ולפתע אני משותק. ולמרות זאת אני זוכה לסיוע שמימי כביר. אין ספק שזו בדיוק הסיבה: כי אדם שסומך על לוח הזמנים שסידר, בטוח בהצלחתו לפי התכנון שלו – הצלחתו נתונה בספק. לא כן אצלי – הלא אינני יכול לתכנן דבר, בקושי אני יכול לזוז... אז אני עושה כיכולתי, וזורק את עצמי על הבורא – והוא מצליח את דרכי!".

"אני מציע לך", סיים ראש הישיבה, "שאתה תאמץ את הגישה הזו. אל תחשוב על מה אתה יכול, מה תצליח, האם כוחותיך יעמדו לך. תתחיל ללמוד בידיעה שאתה עושה את חלקך, וזורק את עצמך על בורא עולם שיצליח את דרכך!" (מובא בספר "בכל נפשך", פניני פרה"ש").

[במאמר המוסגר: יש הרבה מה להרחיב בהבנת דברי ראש הישיבה זצ"ל, שכן בוודאי חובה עלינו תמיד לשאוף קדימה, ואף לתכנן את צעדינו בתקופה הקרובה, אך כאן דיבר ראש הישיבה על תוכנית ארוכת טווח, שנובעת מתוך "דמיון" כאילו שהאדם יכול לדעת מה יהיה איתו בעתיד, וכמה כוחות ואפשרויות יהיו בידו וכו', ואכמ"ל].

"שידוכים" מוקדם בכדי שהוא יספיק למצוא את הזיווג עוד לפני שיהיה מבוגר מאוד. אמרתי לו: ידידי היקר, ארבעים יום קודם יצירת הוולד מכריזים בשמים בת פלוני לפלוני, אז נכון שצריכים לעשות השתדלות, אבל בהחלט אין סיבה לדאגה. בשביל הקב"ה אין הבדל בין לשדך יתום מאב ואם עני ואביון ללא ייחוס לבין לשדך מיוחסן גדול ממשפחה עשירה. למעשה הבחור התחיל "שידוכים" מוקדם והוא התחתן הראשון מכל בני גילו!

כל אחד נגזר עליו מכסת קשיים בעולם הזה, אצל אחד הקשיים הם בילדות, ואצל האחר בבחורות, אצל אחד בהמתנה לזיווג ואצל האחר בהמתנה לילדים, אחד נגזר עליו לעבור התמודדות בשלום הבית, והאחר בחינוך הילדים, וזאת בלי לפרט בכלל עוד כל כך הרבה התמודדויות של בריאות ופרנסה וכו'. מישהו יודע מה יותר קשה? אם היית יודע מה נחסך ממך בעקבות ההמתנה הזאת היית רוקד מרוב שמחה.

תראה איזה חיזוק מופלא מביא רבינו בחיי (דברים כב ח): "כל הנבראים כלן נבראו בחפצם ורצונם, והקב"ה הודיעם בראשית הבריאה כל עניניהם כלם וכל המקרים העתידים לבא עליהם, וכן הודיעם ימי חייהם ומיתתם היאך תהיה, וכן ענין מזונותם אם בריח אם בצער אם ע"י עצמן אם משל אחרים, וכן דרשו רז"ל: (חולין ס א) כל מעשה בראשית לדעתם נבראו לצביונם נבראו, שנאמר: (בראשית ב, א) "וכל צבאם", והכל רצו וקבלו!!!" שלפני שאדם יורד לעולם הזה מראים לו את כל ההתמודדויות שיעברו עליו והוא מבקש לקבל בדיוק את ההתמודדויות הללו, כי הם ודווקא הם הכי מתאימים עבורו, והוא אף קיבל משמים את הכלים והכוחות להתמודד עם המצב המסוים הזה.

שאלה: כל הזמן אני דואג, מי אמר שיהיה לי גם בהמשך חשק וכוחות להתקדם בלימוד ושאר ענייני עבודת השם כפי שאיפתי, איך אפשר לברוח מהדאגות?

תשובה: באמת הדרך האמיתית היא להתמקד בהווה, זה כמו אחד שמסתכל על הספר הפתוח בו הוא לומד, "לב חכם לימינו" והוא מסתכל ימינה לשמוח במה

הכל טוב

כשהעבירו אותם לקרון של הבהמות רבי אשר הושפל והייתה לו עוגמת נפש רבה, באותו הרגע הוא לא יכל להבין מה באמת "הכי טוב" בדבר הזה, אך לא עבר הרבה זמן עד שקלט את ההצלה והנס המופלא שהתחבא בתוך ההשפלה הזאת. אחיי ורעי! לא תמיד זה ככה, הרבה פעמים אנחנו נשארים זמן רב במצב הלא נעים, ואיננו מבינים מה יכול להיות טוב בדבר הזה, אבל נאמין שעוד יבא יום ונוכה לגלות את הטוב שמסתתר בזה.

כשסיפרתי את הסיפור לאותו יהודי, הוא השיב לי בשני סיפורים, כשהוא מוסיף ואומר: אספר לך שני סיפורים שבזכותם הבנתי שבאמת הכל "הכי טוב", ומאז התחלתי לומר תמיד שהכל הכי טוב, גם בלי לזכות לראות ולהבין את הטוב הטמון במצב. הסיפור הראשון הוא על אחד שחצה את הכביש ולפתע נדרס על ידי רכב שנסע במהירות מופרזת. מחמת התאונה נפצעה רגלו והוא הובהל לבית החולים, בבדיקות שנערכו לו בבית החולים התברר שבדיוק במקום שנפגע בתאונה היה לו גידול סרטני רח"ל, ובעקבות התאונה כל הגידול הוסר! מי יודע כמה היה עובר אותו יהודי עד שהיו מגלים את הגידול ההוא, והאם בכלל היו מצליחים לטפל בזה בזמן. כך התגלה שהתאונה הזאת עם כל השלכותיה הכואבות והמגבילות ותהליך השיקום הארוך, כל אלו היו ממש "הכי טוב" עבורו.

והסיפור השני הוא על אחד שהוכש בראשו על ידי נחש רח"ל, הוא איבד את ההכרה והיה מונשם ומורדם כמה שבועות, כשהתעורר אמרו לו הרופאים: תגיד תודה לבורא עולם, בבדיקות שערכנו התברר שהיה לך גידול סרטני בראש והארס של הנחש חיסל את הגידול במשך השבועות הללו, כעת אתה חוזר הביתה בריא ושלם!

החודש חל ט"ו באב. מסופר בגמרא שקיסר רומי בא אל העיר ביתר הקדומה והרג את כל אנשי העיר, אנשים נשים וטף, ומתוך רשעותו הוא אף לא אפשר לקבור אותם, אלא השתמש בגופות בתור גדר לכרמים, וארע נס והגופות לא נרקבו ולא הסריחו. כעבור כמה שנים הם נתנו לקבורה, היה זה בט"ו באב, ומתוך הודיה להשם על שלא הסריחו המתים ואף נתנו לקבורה תקנו חכמים שבעיר יבנה את ברכת "הטוב והמטיב" המסיימת את ברכת המזון, "הטוב – שלא הסריחו, "והמטיב" – שנתנו לקבורה (ברכות מ"ח:).

לאחרונה פגשתי יהודי יקר שמנהגו לומר תמיד שהכל "הכי טוב". מה שלומך? "הכי טוב", איך אתה מרגיש? "הכי טוב", תמיד "הכי טוב". אמרתי לו שהוא מזכיר לי סיפור שקראתי לאחרונה.

סיפר הרה"ק רבי מרדכי חיים מסלונים זצ"ל סיפור אותו שמע מבעל המעשה. ומעשה שהיה כך היה (מתוך "מאמר מרדכי", הובא בקונטרס "כלנו יודעי שמך"): רבי אשר מחשובי חסידי קרלין בטבריה היה איש נכבד ואף זכה להיות כותב תורתו של הרה"ק ה"בית אהרן" זצ"ל, ביום מן הימים נסע רבי אשר להקביל את פני רבו הרה"ק הינוקא מסטולין זצ"ל, לאחר ששהה אצל רבו זמן מה הגיע הזמן להיפרד מרבו, נכנס רבי אשר לקבל את ברכת הדרך, אך הרבי הפתיע אותו כשאמר לו: לא טוב לצאת מהעיר בשעת לילה, לפיכך אבקשך שתמתין ותיסע רק בבוקר. רבי אשר ניסה להסביר לרבי במבוכה שהדבר לא מציאותי, כי אם יתעכב בלילה בסטולין הוא יאחר את הרכבת היוצאת לאודסה, וכך לא יוכל להספיק את הספינה לארץ ישראל, ולא יהא אפשרות בידו להגיע לחג הפסח לביתו. הרבי ניסה שוב ושוב לשכנע אותו שבכל אופן יישאר, אך כשראה שקשה לו לקבל את הדברים הוא נתן לו את ברכת הדרך, כשהוא יוצא מגדרו ומלווה אותו עד לשער החצר, כסגולה לשמירה.

לאחר שעלה רבי אשר על הרכבת והתיישב באחת הקרונות, עלה כומר רשע ופנה למבקר והורה לו שמכיוון שאינו מעוניין לראות יהודים ברכבת, לכן יש להעביר את כל היהודים נוסעי הרכבת אל הקרון האחרון, שהיה מיועד להובלת בעל חיים. ההוראה הזו הייתה מביישת ופוגעת מאוד, אך אף אחד מהיהודים לא העז להפר את ההוראה. בהמשך הנסיעה הארוכה התנגשה הרכבת ברכבת אחרת שבאה ממולה, כל הקרונות הראשונים נהרסו ונמחצו כליל על יושביהם, אלו מתו במיתה משונה ביניהם הכומר הרשע. גם רבי אשר שישב בקרון האחרון קיבל מכה חזקה בראשו מההדף העצום ונפצע, עד שהוצרך לאשפוז ארוך בבית חולים. או אז הבין רבי אשר מדוע הרבי ביקש ממנו שוב ושוב שייסע רק בבוקר, ובלית ברירה המשיך לו ישועה עם אותו הכומר שגירשו לקרון האחורי. סיים הרה"ק מסלונים וסיפר שרבי אשר הראה לו את רושם המכה שנתר בראשו.

תחבולה איך להוציא ממנו את פרטי הגנב. וכך הוא אמר לו: זה זמן רב שאני רוצה לזכות לשמש תלמידי חכמים, אשמח אם כבודו יאפשר לי לזכות לשמש אותו, אני ינקה את האכסניה שלכם, יבשל ויארגן הכל, כך תוכלו לעסוק בעבודת ההכנה לחג השבועות בשוב הדעת... הצדיק ניאות לקבל את ה"שמש" החדש והלה החל לקנות את אימונו, עד שמפתחות האכסניה כבר היו בידי.

שעת תפילת מנחה התקרבה, הצדיק רצה לצאת מהאכסניה על מנת להתפלל, אך הוא לא הצליח לצאת מהדירה, הדירה הייתה נעולה, והמפתח אצל ה"שמש", ה"שמש" הסביר לצדיק כך: "לצערי חושדים בי שגנבתי את כספי המלמד, אין לי ברירה אלא להכריח את כבודו לגלות לי מי הוא הגנב האמיתי, כל עוד שלא תאמרו לי מי הגנב לא אתן לכם לצאת מהאכסניה, אפילו אם כבר יעבור חג השבועות!". הצדיק ניסה להתכחש לעובדה שהוא בעל "רוח הקודש", אך הלה לא וויתר, ובסופו של דבר מחוסר ברירה, ובפרט שיש בדבר הצלת נפשו של המלמד, הוא ניאות לומר למיודענו את שמו של הגנב האמיתי, כשהוא מוציא הבטחה ממיודענו שלא יגלה לאיש איך נודע לו מי הגנב.

ה"שמש" החשוד עדכן את הגבאי של הרבי שמצא את הגנב האמיתי וציין בפניו את פרטי הגנב. הגבאי פנה כעת לגנב האמיתי והצליח להוציא ממנו את כל הכסף. כששמע הרבי שהכסף חזר למלמד הוא שאל את הגבאי איך מצא את הגנב? הגבאי סיפר את השתלשלות העניינים, הרבי הורה לו לקרא למיודענו ה"שמש" החשוד לשעבר, הרבי שאל אותו איך ידע מי הגנב? והוא השיב: "חקרתי צדיק אחד עד שאמר לי את פרטי הגנב, אך הוא חייב אותי לא לגלות לאיש את זהותו", הרבי אמר לו: "אני מצווה עליך לומר לי מי הוא אותו צדיק, ואני מבטיח לך שלא תינזק מכך, ולא יהיה עליך קפידה". מיודענו גילה לרבי את זהות הצדיק הנ"ל, והרבי לקרוא לו. כשהגיע הצדיק אל הרבי שאל אותו הרבי איך ידעת? והוא נאלץ להודות שמחוסר ברירה השתמש ברוח הקודש לאיתור הגנב. אמר לו הרבי: "תדע לך שגם אני כשהייתי צעיר הייתי רואה ברוח הקודש על יהודים שעברו עבירות, אך הבנתי שרצון אבינו שבשמים הוא שנידבק במידותיו של לא הביט און ביעקב, ולכן התפללתי הרבה להשם יתברך שלא אראה בעוונות ישראל, בכדי שאוכל לראות אך טוב בישראל. ואני מציע לך שגם אתה תדבק במידה זו. (הובא

בקונטרס "כאמרי חיזוק" גיליון רטז)

הסיפור הזה מעורר פליאה עצומה: וכי חסר על מה להודות להשם? וכי לא מצאו חז"ל על מה לתקן את ברכת "הטוב והמטיב" אלא רק על מקרה כה מצער בו עיר שלמה נכחדה מעם ישראל, ורק לאחר כמה שנים זכו לבא לקבר ישראל?

מסתבר שהתשובה לכך טמונה במסר המיוחד אותו ראו חז"ל צורך ללמד אותנו. והמסר הוא שגם כאשר ישנה צרה גדולה ונוראה, הרי שלצד הכאב והצער צריכים אנו לחפש את גילוי השגחת השם שבתוך הצרה. וזו החכמה הגדולה, לשים לב לחסדי השם שממשיכים ללוות אותנו גם בזמנים קשים, כאשר מידת הדין מתוחה. כי מי שמגלה את חסדי השם הוא מבין שגם הצרה היא בעצם טובה כי מהשם מגיע רק טוב. וכאשר מגלים ומדגישים את הטוב הנסתר שבתוך הצרה, מתחזקים באמונה שבעצם הכל נעשה אך ורק בהשגחתו יתברך, ובוודאי גם מה שנסתר מאתנו הוא באמת טוב וחסד.

ואסיים בסיפור מעניין בעניין ראיית הטוב בכל מצב ואצל כל אחד. מעשה שהיה אצל הרבי ה"שר שלום" מבעלזא זי"ע, שנה אחת לפני חג השבועות הגיע להסתופף בצילו מלמד צדיק שהיה עני ואביון, אותו מלמד יצא מביתו למשך מספר שנים ברציפות בכדי לעבוד כמלמד ולהביא פרנסה לביתו, כעת הביא איתו המלמד סכום כסף גדול שצבר במשך כמה שנים, הוא הגיע לבעלזא לחג השבועות, והתכוון לנסוע אחר החג אל ביתו. המלמד הלך לישון באכסניה וכשקם גילה שכל כספו נעלם... מרוב צער ובהלה הוא פשוט התעלף רח"ל, ניסו להעיר אותו אך כשזוכר באובדן הכסף התעלף בשנית, כך חזר על עצמו הדבר מספר פעמים, והגיע המצב לפיקוח נפש.

כששמע זאת הרבי הוא הורה לגבאי לעשות הכל בכדי למצוא את הגניבה ולהשיבה למלמד. הגבאי הסתובב בין הקהל שהגיע לבעלזא, הוא חיפש מי מבין האורחים יכול להיכשל במעשה שכזה, ונחו עיניו על אחד האנשים שבאמת לא היה "צדיק גדול", הגבאי ניגש אליו ואמר לו: "קיבלתי מידע שאתה עומד מאחורי הגניבה, יש לך שלושה ימים להתארגן ולהחזיר את הכסף! אם הכסף לא יושב רע וזר יהיה גורלך", הלה שבאמת לא היה הגנב ניסה להכחיש כל קשר לגניבה, אך כל זה לא עזר לו. כשראה החשוד את עקשנותו של הגבאי, הוא הבין שאין לו ברירה, ועליו למצוא בעצמו את הגנב האמיתי. לכן הוא פנה לאחד הצדיקים שבאו להסתופף אצל הרבי מבעלזא, הוא ידע שלאותו צדיק יש "רוח הקודש", ולכן הוא חיפש

לעילוי נשמת

רחל בת אדוניהו ז"ל

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' אברהם אריה

בן ר' מאיר שלמה פיגה ז"ל

נלב"ע ז' כסלו תשפ"ג

לעילוי נשמת

רבי יוסף בן חנינה דויאב ז"ל

לעילוי נשמת

ה"ה מרת אידל ע"ה

בת ר' חזקיהו ז"ל

נלב"ע כ"ח שבט תשפ"ג

ובנה הרה"ח ר' יקותיאל דב

בן ר' יחזקאל הלוי פרידמן זצ"ל

נלב"ע כ"ב אלול תשפ"ב

זכות זיכוי הרבים לטובת נשמת האדמו"ר מנדבורנה

הרה"ק רבי יעקב ישכר בער

בן הרה"ק רבי חיים מרדכי זצוקללה"ה זי"ע

נלב"ע ז' אדר תשע"ב

לזכות התורם, לברכה והצלחה וסייעתא דשמיא בכל מעשי ידיו

לרפואת

אליהו בן רחל

לרפואת רחל צפורה פייגא

בת ציונה צירל דבורה